

شناسه	قانون - رویه	تاریخ تهیه گزارش	۱۴۰۳/۰۵/۱۰
عنوان موضوع	پیشنهادهای رفع مشکلات صادرات و تعهدات ارزی کالاهای مزایده ای سازمان جمع آوری و فروش اموال تملیکی خریداری شده توسط افراد حقیقی		
مرجع طرح موضوع	اداره کل صنعت معدن و تجارت استان		
شرح موضوع	اداره کل صنعت معدن و تجارت استان در نامه ۲۹۳۴۱۲۴ مورخ ۱۴۰۳/۰۳/۲۴ به دبیرخانه شورا در خصوص مشکلات و هزینه های اضافی بر کالاهای مزایده ای سازمان جمع آوری و فروش اموال تملیکی منعکس نمود. کالاهایی که متقاضیان از اداره کل جمع آوری و فروش اموال تملیکی خریداری می شود با شرط صادرات از سازمان یاد شده به خارج از کشور است و از سوی دیگر برندگان کالاهای مزایده های اموال تملیکی فاقد کارت بازرگانی، مشمول تعهدات ارزی صادراتی نیز گردیده اند و هزینه های آن توسط گمرک در زمان صادرات دریافت می شود. لذا موضوع در بیست و سومین نشست دبیرخانه شورای گفت و گو مورد بررسی قرار گرفت. کالاهای مزایده ای سازمان اموال تملیکی از طرق مختلف به این سازمان داده می شوند. در برخی مواقع کالایی به صورت قانونی به گمرک وارد می شود؛ اما صاحب کالا به دلیل عدم دریافت مجوزهای لازم نمی تواند کالای خود را ترخیص کند. در صورت ضبط کالا و ورود به پروسه فروش اموال تملیکی و حکم ماده ۵۶ قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز، کالا براساس رویه های مرجوعی باید به خارج از کشور عودت داده شود. برخی دیگر از کالاها که سازمان اموال تملیکی به مزایده می گذارد، متفاوت از کالاهای مرجوعی است، چنان که برخی از کالاها به صورت غیرمجاز به روش مسافری یا تجاری وارد کشور می شوند که این کالاها ضبط می گردد. بر اساس مواد ۵۵ و ۵۶ قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز، کالاها به دو دسته تقسیم می شوند؛ دسته نخست، کالاهایی است که می تواند بر اساس مجوزات مربوطه در داخل به فروش برسد و دسته دوم، کالاهایی است که مجوز فروش داخلی نداشته و به دلیل مسائل ارزی باید نسبت به صادرات آن اقدام شود. همچنین تبصره ۱ (الحاقی ۱۴۰۰/۱۱/۱۰) ماده ۵۶ قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز مصوب سال ۹۴ عنوان می دارد صادرات کالاهای موضوع این بند مشمول امتیازات، تخفیف ها، معافیت ها، مشوق ها و جوایز صادراتی نمی باشد. در واقع زمانی که در خصوص کالایی بحث صادرات مطرح می شود، رفع تعهد ارزی الزامی است. ضمن آنکه از منظر مقررات کشور صرف نظر از نحوه و یا مرجع خرید کالا، در صورت ضبط کالایی مشمول ماده ۵۶ قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز، این کالا در تملک دولت است و مانند سایر اموال دولتی خریداری شده، فعال اقتصادی بایستی ارز حاصل از آن را به کشور بازگرداند.		
ایرادات و مشکلات مطروحه	- بر اساس عرف و رویه موجود افراد با کارت بازرگانی و یا بدون کارت بازرگانی از طریق سامانه EPL (مخفف واژه های Electronic Packing List و سامانه ای الکترونیکی برای ارتباط با گمرک) می توانند در مزایده شرکت نمایند. - برنده مزایده اگر دارای کارت بازرگانی باشد میبایست در قبال صادراتی که ناشی از اموال مزایده ای انجام داده رفع تعهد ارزی نمایند و لیکن افرادی که از طریق EPL در مزایده شرکت نموده و برنده شده اند می بایست ارز حاصله از صادرات اموال تملیکی به صورت نقدی به چرخه بانک مرکزی برگردانند که اجرای این تعهدات برای آنها غیر ممکن گردیده است. - امکان واردات به جای صادرات برای کالاهایی که از طریق مجوز EPL داده شده وجود ندارد.		

نظرات اعضا حاضر در جلسه کارشناسی:

بیست و سومین جلسه دبیرخانه شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی استان با موضوع «بررسی مشکلات صادرات و رفع تعهدات ارزی کالاهای مزایده‌ای سازمان جمع آوری و فروش اموال تملیکی» برگزار شد.

«بخشعلی بیاتی قله زو»، معاون اداره کل صمت خراسان رضوی در خصوص دستور کار این نشست مبنی بر «بررسی مشکلات صادرات و تعهدات ارزی کالاهای مزایده‌ای سازمان جمع آوری و فروش اموال تملیکی» یادآور شد: با استناد به مواد ۵۵ و ۵۶ قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز، کالاهای کشف شده در مرز به سازمان اموال تملیکی منتقل شده و مراجع قضایی و تعزیرات حکومتی به آن رسیدگی می‌کنند، بر اساس این مواد قانونی، کالاها بایستی به صورت مزایده‌ای و یا ضوابط و مقررات تبیین شده عرضه و صادر شود. حال این مساله بعضا برای برندگان مزایده چالش‌هایی را در خصوص تعهدات ارزی به وجود آورده است. در این زمینه مکاتبات متعددی توسط معاونت تخصصی با وزارتخانه در سال‌های ۱۴۰۲ و ۱۴۰۳ صورت گرفته اما نتیجه‌ای حاصل نشده است.

«سید حسن محمودی هاشمی»، از فعالان اقتصادی استان نیز در این باره تصریح کرد: واضح و مبرهن است کالاهای تملیکی همان محصولات قاچاقی است که دولت پس از اعمال جریمه فرد خاطی، آن را به نفع خود مصادره و ضبط می‌کند، سپس با برگزاری مزایده، کالا را به فرد برنده واگذار کرده و معادل ریالی آن را دریافت می‌کند. با توجه به اینکه برنده مزایده بعضا کالای بی کیفیتی را تحویل می‌گیرد که صادرات آن بسیار دشوار است، چرا باید ملزم به ارائه ضمانت نامه بانکی و ایفای تعهد ارزی شود؟

وی افزود: برنده مزایده گاهی به همان مبلغی که صرف خرید کالاهای تملیکی کرده بلید تعهد ارزی ایفا کند که این مساله به دور از انصاف است. متاسفانه با افزایش نرخ دلار، رقم ایفای تعهد ارزی نیز افزوده می‌شود. از طرفی، اگر از تحویل کالاهای تملیکی نیز منصرف شویم باز پس گیری پول مان ۶ الی ۸ ماه زمان می‌برد.

این فعال اقتصادی تصریح کرد: از دولت تقاضا داریم همان گونه که اجازه صادرات از طریق سامانه EPL گمرکی به ما داده شده است، بتوانیم از همین طریق نسبت به واردات کالا به منظور ایفای تعهد ارزی خود اقدام کنیم.

شرکت کنندگان در مزایده کالاهای تملیکی، مشمول هیچ امتیازی نخواهند شد

در ادامه، «حسین دوستی»، نماینده سازمان جمع آوری و فروش املاک تملیکی خراسان رضوی تصریح کرد: کالایی که سازمان از طریق مزایده به بخش خصوصی واگذار می‌کند، حتما نیاز به استعلام از مدیرکل گمرک به منظور خروج از کشور را دارد. سازمان به استناد تبصره ۱ ماده ۵۶ قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز عنوان می‌کند شرکت کنندگان در مزایده کالاهای تملیکی مشمول هیچ امتیازی نخواهند شد.

دوستی با بیان اینکه تمامی شرکت کنندگان با علم به شرایط مزایده، به این حوزه ورود پیدا کرده‌اند، اظهار کرد: تاخیر در عودت پول برنده مزایده در صورت انصراف از قرارداد نیز مساله‌ای داخلی است که می‌توان رسیدگی به آن را در دستور کار سازمان قرار داد.

جمع‌بندی جلسه
کارگروه تخصصی
(کارشناسی) به تاریخ

۱۴۰۳/۰۵/۰۳

در بخش دیگری از نشست، «کاظم شیردل»، رئیس اتحادیه صادرکنندگان خراسان رضوی تصریح کرد: به نظر می‌رسد شرایط مزایده آن طور که باید و شاید به سمع و نظر شرکت کنندگان نرسیده است؛ چراکه اگر شرکت کنندگان نسبت به برخی از شروط از جمله الزام ایفای تعهد ارزی واقف بودند، بهتر می‌توانستند نسبت به ورود به این حوزه تصمیم‌گیری کنند.

شیردل افزود: پیشنهاد می‌شود صادرات کالای تملیکی مانند سایر کالاها، مشمول ایفای تعهد ارزی نشود و یا اینکه الزام به داشتن کارت بازرگانی شرکت کنندگان یا اعطای مشوق‌هایی مانند اجازه واردات در قبال صادرات نیز به صادرکنندگان کالای تملیکی در شروط مزایده قید شود. به بیان دیگر همان گونه که برنده مزایده می‌تواند از طریق سامانه EPL گمرکی صادرات کند، باید برابر قانون بتواند با همان EPL نسبت به واردات کالا به منظور ایفای تعهد ارزی نیز اقدام نماید.

لزوم توجه به تمایز میان کالاهای تملیکی با منشأ ارز داخلی و خارجی

فلکی، مسئول امور دبیرخانه شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی استان نیز اذعان کرد: آنچه مسلم است املاک تملیکی را می‌توان به دو دسته کالای قاچاق و کالاهایی که به دلیل عدم رعایت تشریفات قانونی توسط دولت مصادره شده‌اند، تقسیم کرد. از این رو در خصوص الزام به ایفای تعهد ارزی می‌بایست میان این دو دسته کالا تمایز قائل شد چنان که صادرات کالاهای قاچاق به دلیل آن که منشأ ارز آن خارجی بوده، نباید مشمول ایفای تعهد ارزی شود؛ اما در مقابل، صادرات کالاهای دسته دوم به دلیل استفاده از ارز دولتی باید ملزم به ایفای تعهد ارزی گردد. در واقع، تنها در صورت تفکیک این دو دسته کالا می‌توان جانب انصاف را رعایت کرد.

وطن پرست، رئیس گروه تولید استاندارد خراسان رضوی در واکنش به این پیشنهاد اظهار کرد: اگر بخواهیم از طریق منشأ ارز به صادرات کالای تملیکی ورود کنیم، مساله حل نمی‌شود؛ چرا که گستره کالاهای سازمان اموال تملیکی بسیار وسیع بوده به طوری که این کالاها شامل اموال کشف شده لب مرز تا عدم ترخیص کالاهای وارداتی به دلیل عدم رعایت تشریفات قانونی، کالاهای مصادره‌ای، کالاهای داخلی قاچاق و... است. لذا اگر بخواهیم سازوکاری برای این طیف گسترده کالایی پیش‌بینی کنیم تا منشأ ارزی آن مشخص شود، حل شدن این مساله تا حد زیادی امکان‌پذیر نیست. علاوه بر این مشخص نیست چه میزان ارز این کالا، نیمایی و چه میزان از آن، ناشی از ارز حاصل از صادرات و ارز ترجیحی است.

او افزود: نکته قابل توجه آن است که اکثر کالاهای تملیکی به کشورهایمانند افغانستان و عراق به صورت ریالی صادر می‌شود. حال به نظر می‌رسد باید از این طریق مساله را مورد پیگیری قرار داد. همچنین، از آن جا که معدوم سازی این کالاها منافی برای کشور به همراه ندارد، باید مشوق‌هایی برای برندگان در مزایده لحاظ کرد. ضمن این که بسیاری از این کالاها به دلیل کیفیت پایین، غیرقابل استفاده است.

مرادی، دبیر اجرایی انجمن مدیران صنایع خراسان نیز در این خصوص تصریح کرد: بعضاً واردکنندگان بنا به دلایلی مانند عدم بودجه کافی نمی‌توانند کالاهای خود را از گمرک در بازه زمانی مشخص ترخیص کنند؛ لذا با گذشت زمان،

این کالاها توسط سازمان املاک تملیکی مصادره می‌شود. بنابراین به‌این کالاها ارزش تخصیص یافته است. حال از آن جا که برنده مناقصه کالا را به قیمت پایین‌تر خریداری می‌کند، باید مانند سایر صادرکنندگان نسبت به ایفای تعهد آن نیز اقدام کند.

وی افزود: در واقع برنده مناقصه با صادرات کالای مزایده‌ای، ارزی را از کشور خارج می‌کند، لذا نباید تفاوتی میان صادرات کالای مزایده‌ای با سایر کالاها باشد.

ضرورت بازنگری در ارزش گذاری کالاهای تملیکی توسط گمرک

در ادامه، «سحر رضازاده»، کارشناس مسئول صادرات اداره کل صمت خراسان رضوی گفت: ارزش گذاری کالای تملیکی توسط گمرک همچون کالاهای معمولی است. این در حالی است که اکثر کالاهای تملیکی فاقد کیفیت بوده و از این رو پیشنهاد می‌شود کمیته‌های تخصصی گمرک مجدداً نسبت به ارزش گذاری این کالاها بازنگری کنند.

او یادآور شد: از آن جا که صادرات کالاهای تملیکی به افغانستان به صورت ریالی انجام می‌گیرد، باید در این خصوص نیز با بانک مرکزی مکاتبه شود، شاید در این خصوص تسهیل‌گری صورت بپذیرد.

حیدری، کارشناس شورای هماهنگی بانک‌های خراسان رضوی با بیان اینکه تنها زمانی می‌توان منشأ ارزش کالا را تشخیص داد که ثبت سفارش صورت گرفته باشد، در غیر این صورت منشأ آن غیرقابل شناسایی است، افزود: از منظر بانک مرکزی صرف نظر از نحوه و یا مرجع خرید کالای تملیکی، فعال اقتصادی بایستی ارزش حاصل از آن را به کشور بازگرداند؛ لذا از دیدگاه بانک مرکزی ایفای تعهد ارزی این کالاها همچون سایر کالاها لازم الاجراست.

لزوم تفکیک «کالاهای صادراتی» از «کالاهای مرجوعی»

«غلامعلی نبوی نژاد»، کارشناس گمرک مشهد نیز تصریح کرد: در برخی مواقع کالایی به صورت قانونی به گمرک وارد می‌شود؛ اما صاحب کالا به دلیل عدم دریافت مجوزهای لازم نمی‌تواند کالای خود را ترخیص کند. از این رو کالا براساس رویه‌های مرجوعی باید به خارج از کشور عودت داده شود؛ اما کالاهایی که سازمان اموال تملیکی به مزایده می‌گذارد، متفاوت از کالاهای مرجوعی است، چنان که برخی از کالاها به صورت غیرمجاز به روش مسافری یا تجاری وارد کشور می‌شوند که این کالاها ضبط می‌گردد.

نبوی نژاد افزود: بر اساس مواد ۵۵ و ۵۶ قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز، کالاها به دو دسته تقسیم می‌شوند؛ دسته نخست، کالاهایی است که می‌تواند بر اساس مجوزات مربوطه در داخل به فروش برسد و دسته دوم، کالاهایی است که مجوز فروش داخلی نداشته و به دلیل مسائل ارزی باید نسبت به صادرات آن اقدام شود.

کارشناس گمرک مشهد اظهار کرد: «کالاهای صادراتی» تعریف متفاوتی از «کالاهای مرجوعی» دارد؛ از این رو این دو مقوله باید از هم تفکیک شوند. در واقع زمانی که در خصوص کالایی بحث صادرات مطرح می‌شود، رفع تعهد ارزی الزامی است.

وی با بیان اینکه ارزش گذاری کالاهای تملیکی قابل رسیدگی است، افزود: ممکن است گاهی کالایی درجه ۱، ۲ یا درجه ۳ باشد که این مساله در کمیته‌ها و کمیسیون‌های مربوطه قابل طرح و بررسی است.

نبوی نژاد عنوان کرد: تمامی سازمان‌ها و دستگاه‌های ذی ربط این مساله را به شرکت کنندگان در مناقصه گوشزد کرده اند که تملیک کالا به شرط صدور است. همچنین شرکت کنندگان نیز باید به شرایط واردات و صادرات واقف باشند. حال اگر قرار باشد صادرات کالای تملیکی از ایفای تعهدات ارزی مستثنی شود، این مساله باید در کمیته ارزی بانک مرکزی مطرح گردد.

وی افزود: حتی اگر برندگان مناقصه از ارز دولتی استفاده نکرده باشند، از آن جایی که املاک تملیکی را صادر می‌کنند باید نسبت به ایفای تعهد ارزی نیز پاسخگو باشند.

لبافی در جمع بندی دستور کار دوم این نشست یادآور شد: بر اساس آنچه مطرح شد، پیشنهاد عدم ایفای تعهدات ارزی برای صادرات کالای تملیکی پذیرفتنی نیست؛ چرا که نباید میان صادرکنندگان تبعیض قائل شد؛ اما می‌توان پیشنهاد الزام دو شرط را برای صادرات کالای مزایده‌ای مطرح کرد؛ پیشنهاد نخست این است که افرادی که در مزایده شرکت می‌کنند، بایستی حتما دارای کارت بازرگانی باشند تا بتوانند در قبال صادرات برای رفع تعهدات صادرات واردات داشته باشند و علاوه بر آن برای افرادی که تاکنون بدون کارت بازرگانی و از طریق EPL اقدام نموده اند و به دلیل نداشتن کارت بازرگانی نمی‌توانند به میزان تعهد ارزی واردات نمایند مجوز لازم تا این تاریخ داده شود.

پیشنهاد دوم آن که شرایط مزایده به ویژه شرط ایفای تعهد ارزی بایستی برای شرکت کنندگان شفاف سازی شود و در این زمینه، رفع ابهام صورت گیرد تا شرکت کنندگان بر این مساله واقف شوند که ایفای تعهد ارزی برای صادرات کالای تملیکی الزام آور است. این مساله را می‌توان در سطح استان پیگیری و نسبت به رفع آن اقدام کرد.

دستگاه‌های استانی دارای نماینده در جلسه:

دفتر هماهنگی امور سرمایه گذاری و اشتغال استانداری خراسان رضوی، اداره کل صنعت، معدن و تجارت خراسان رضوی، اداره کل گمرک مشهد، کمیسیون هماهنگی بانکهای استان، اداره کل جمع آوری و فروش اموال تملیکی، اتاق اصناف مشهد، رئیس اتحادیه صادرکنندگان استان خراسان رضوی، انجمن مدیران صنایع خراسان رضوی، کانون انجمن‌های صنفی کارفرمایی صنایع خراسان رضوی.

جمع بندی مورد توافق اعضا:

با عنایت به مکاتبه شماره ۲۹۳۴۱۲۴ مورخ ۱۴۰۳/۰۳/۲۴ اداره کل صمت استان پیرامون مشکلات و هزینه‌های اضافی برای کالاهای مزایده ای سازمان جمع آوری و فروش اموال تملیکی که با شروط صادرات از سازمان فوق به خارج از کشور و یا صادرات از طریق مزایده به فروش می‌رسد در حالیکه برخی از برندگان این اموال فاقد کارت بازرگانی می‌باشند و در نهایت مشمول پرداخت تعهدات ارزی در قبال صادرات انجام شده می‌گردند موضوع جهت بررسی در دبیرخانه مطرح گردید.

مطابق ماده (۵۵) قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز فروش کالای قاچاق منوط به رعایت کلیه ضوابط قانونی از جمله ضوابط فنی، ایمنی، بهداشتی و قرنطینه ای است. در صورتی که فروش کالا مطابق ضوابط فوق بلامانع باشد و به تولید و تجارت قانونی و نیاز واقعی بازار لطمه وارد نکند، پس از اخذ مجوز از مراجع ذی ربط و نصب رمزینه موضوع ماده (۱۳) این قانون، توسط سازمان جمع آوری و فروش اموال تملیکی فروخته می شود. آیین نامه اجرایی این ماده توسط ستاد تهیه می شود و به تصویب هیات وزیران می رسد.

همچنین مطابق ماده (۵۶) صدور یا معدوم کردن کالاهای قاچاق مکشوفه که فاقد ضوابط فنی، ایمنی، بهداشتی و قرنطینه ای است و کالاهای قاچاق ممنوع و همچنین آن بخش از کالاهای موضوع ماده (۵۴) که فروش آن در کشور به تولید داخلی و تجارت قانونی لطمه می زند برابر آئین نامه ای است که توسط ستاد تهیه می شود و به تصویب هیأت وزیران می رسد.

با استناد به مواد ۵۵ و ۵۶ قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز، کالاهای کشف شده در مرز به سازمان اموال تملیکی منتقل شده و بر اساس این مواد قانونی، کالاها بایستی به صورت مزایده ای و یا ضوابط و مقررات تبیین شده عرضه و صادر شود، لذا بر اساس عرف و رویه موجود افراد با کارت بازرگانی و یا بدون کارت بازرگانی از طریق EPL می توانند در مزایده شرکت نمایند، برنده مزایده اگر دارای کارت بازرگانی باشد می تواند در قبال صادراتی که ناشی از اموال مزایده ای انجام داده رفع تعهد ارزی نمایند و لیکن افرادی که از طریق EPL در مزایده شرکت نموده و برنده شده اند می بایست ارز حاصله از صادرات اموال تملیکی به صورت نقدی به چرخه بانک مرکزی برگردانند که اجرای این تعهدات برای آنها غیر ممکن گردیده است.

• افرادی که در مزایده های سازمان جمع آوری و فروش اموال تملیکی شرکت می کنند، ضروری است که دارای کارت بازرگانی باشند تا بتوانند برای رفع تعهدات صادرات در قبال آن واردات داشته باشند و علاوه بر آن برای افرادی که تاکنون بدون کارت بازرگانی و از طریق EPL گمرکی اقدام نموده اند و به دلیل نداشتن کارت بازرگانی نمی توانند به میزان تعهد ارزی واردات نمایند مجوز لازم تا این تاریخ برای رفع تعهد ارزی به میزان رقم صادرات کالاهای متروکه داده شود.

• افراد دارای کارت بازرگانی صرفا امکان حضور در مزایده های سازمان جمع آوری و فروش اموال تملیکی را داشته باشند.

با عنایت به مباحث مطروحه و جمیع جهات به شورا پیشنهاد می شود

- افرادی که در مزایده های سازمان جمع آوری و فروش اموال تملیکی شرکت می کنند، ضروری است که دارای کارت بازرگانی باشند تا بتوانند برای رفع تعهدات صادرات در قبال آن واردات داشته باشند و علاوه بر آن برای افرادی که تاکنون بدون کارت بازرگانی و از طریق EPL گمرکی اقدام نموده اند و به دلیل نداشتن کارت بازرگانی نمی توانند به میزان تعهد ارزی واردات نمایند، از طریق صمت و گمرک پیگیری شود تا مجوز

پیشنهادهای

لازم از طریق سامانه EPL برای واردات در قبال صادرات داده و تا این تاریخ برای رفع تعهد ارزی به میزان رقم صادرات کالاهای متروکه داده شود. • افراد دارای کارت بازرگانی صرفاً امکان حضور در مزایده های سازمان جمع آوری و فروش اموال تملیکی را داشته باشند. • شرایط مزایده به ویژه شرط ایفای تعهد ارزی بایستی برای شرکت کنندگان توسط سازمان جمع آوری اموال تملیکی شفاف سازی شود و در این زمینه، رفع ابهام صورت گیرد تا شرکت کنندگان بر این مساله واقف شوند که ایفای تعهد ارزی برای صادرات کالای تملیکی الزام آور است.	
۱- نامه ۲۹۳۴۱۲۴ مورخ ۱۴۰۳/۰۳/۲۴ اداره کل صنعت معدن و تجارت استان ۲- صورتجلسه بیست و سومین نشست دبیرخانه شورای گفت و گو مورخ ۱۴۰۳/۰۵/۰۱ ۳- قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز مصوب ۱۳۹۴ و اصلاحات بعدی ۴- نحوه رسیدگی به تعهدات ارزی ناشی از واردات کالا و خدمات مجموعه مقررات ارزی بانک مرکزی سال ۱۴۰۱	فهرست مستندات و مدارک پشتیبان